

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΓΑΘΟΝΙΚΗΣ ΤΣΙΛΙΠΑΚΟΥ ΣΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ «ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΕΜΚΕΡΗΣ» «THESSALONIKI AI Eikon[ιστ]ικές Πραγματικότητες», Τετάρτη, 15 Οκτωβρίου 2025, 20:00, Πτέρυγα Περιοδικών Εκθέσεων “Κυριάκος Κρόκος”

Σήμερα εγκαινιάζουμε μια ιδιαίτερη περιοδική έκθεση, που αποτελεί άλλον έναν καρπό συνεργασίας του Μουσείου μας με το Μουσείο Φωτογραφίας του Δήμου Καλαμαριάς «Χρήστος Καλεμκερής». Η πρώτη μας συνεργασία υπήρξε το 2018 με την επιτυχημένη φωτογραφική έκθεση «Μνημείων Μνήμες», όταν μόλις είχε αναλάβει Πρόεδρος του Δ.Σ. του Μουσείου Φωτογραφίας ο Παύλος Καλεμκερής που κρατά τα ηνία μέχρι και σήμερα. Εάν κάνω λάθος Παύλο διόρθωσέ με σε παρακαλώ.

Πρόκειται για μια πρωτότυπη, «αιρετική», την χαρακτήρισε στη συνέντευξη τύπου η κ. Δήμαρχος, διαδραστική έκθεση, που συνομιλεί με τον επισκέπτη και θέτει προβληματισμούς και ερωτήματα σχετικά με τη σημασία της ιστορικής, αρχειακής φωτογραφίας και τα όρια της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης (TN) στην επεξεργασία, μελέτη, προβολή και ανάδειξη του ιστορικού αρχειακού αλλά και καλλιτεχνικού αυτού υλικού, όταν μάλιστα συζητούμε για ζητήματα ιστορικής ταυτότητας και συλλογικής μνήμης.

Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της έκθεσης αυτής, όμως, έγκειται το ότι θέτει ίσως για πρώτη φορά για φωτογραφική έκθεση, σε δημόσιο διάλογο, την επικίνδυνη, θα λέγαμε, «δυνατότητα» παραποίησης της πραγματικότητας, μέσω της δημιουργίας εξαιρετικά ρεαλιστικών ψεύτικων εικόνων (deepfakes) για οποιονδήποτε λόγο και την αδυναμία αντίληψης πολλές φορές αυτής της παραποίησης από το θεατή, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο την αυθεντικότητα και την αξιοπιστία της ιστορικής μαρτυρίας.

Όλα τα παραπάνω λαμβάνουν χώρα με αντικείμενο μελέτης, τι άλλο; Μα την πόλη μας: τη Θεσσαλονίκη των αρχών του 20ου αιώνα.

Παράλληλα, ο θεατής, μέσα από τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης σε επιλεγμένες φωτογραφίες του Μουσείου «Χρήστος Καλεμκερής», έχει την ευκαιρία να ζήσει

στιγμές της καθημερινότητας της πόλης σε περασμένες εποχές μέσα από αυθεντικές φωτογραφίες που μετατρέπονται σε κινούμενες ή και έγχρωμες, εικόνες, σαν ταινία τεκμηρίωσης εποχής, ενισχύοντας ακόμη περισσότερο την πρωτοτυπία της έκθεσης και καθιστώντας την μαζί με τη χρήση εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα και τη διάδραση του επισκέπτη/θεατή/συνομιλητή, ιδιαίτερα ελκυστική για όλες τις ομάδες κοινού, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Είναι πλέον αποδεκτό ότι η τεχνητή νοημοσύνη (TN) αναδεικνύεται σε έναν ισχυρό καταλύτη που μεταμορφώνει ριζικά τη σχέση μας με την αρχαιακή φωτογραφία και, κατ' επέκταση, με τη συλλογική μνήμη. Η σύγκλιση αυτών των τριών πεδίων δημιουργεί ένα δυναμικό τοπίο όπου το παρελθόν δεν είναι απλώς καταγεγραμμένο, αλλά γίνεται διαδραστικό, αναλύσιμο και ανοιχτό σε νέες ερμηνείες. Η συνύπαρξη και συνεργασία τους βασίζεται στην ικανότητα της τεχνητής νοημοσύνης να επεξεργάζεται, να οργανώνει και να ερμηνεύει τεράστιους όγκους οπτικών δεδομένων, προσφέροντας νέους τρόπους πρόσβασης, κατανόησης και αλληλεπίδρασης με τις φωτογραφικές μαρτυρίες του παρελθόντος.

Η αρμονική συνύπαρξη και η παραγωγική συνεργασία της τεχνητής νοημοσύνης, της αρχαιακής φωτογραφίας και της συλλογικής μνήμης απαιτούν μια διεπιστημονική προσέγγιση. Αρχειονόμοι, ιστορικοί, επιστήμονες δεδομένων και το ευρύ κοινό πρέπει να συνεργαστούν για να διασφαλίσουν ότι αυτά τα ισχυρά εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν με υπευθυνότητα.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Μουσείου Φωτογραφίας του Δήμου Καλαμαριάς και φίλο, τον κ. Παύλο Καλεμκερή και την ομάδα του για την ακόμη μια φορά άψογη συνεργασία μας και τους συνεργάτες μου στο Μουσείο, τους αρχαιολόγους, Ευαγγελία Αγγέλλου, Διευθύντρια Συλλογών και Εκθέσεων, Τάσο Αντωνάρα, Διευθυντή Επικοινωνίας και Υποδοχής Κοινού και Τάσο Σινάκο, Τμηματάρχη Εκπαιδευτικών Δράσεων και Επικοινωνίας, την έμπειρη αρχιτέκτονά μας επί των εκθέσεων Σίσσυ Καραδημητρίου, τους εργατοτεχνίτες μας, Γιώργο Αλεξανδρή και Βασίλη Γρατσανλή καθώς και το φυλακτικό προσωπικό και το προσωπικό καθαριότητας για τη βοήθειά τους στην παρουσίαση της έκθεσης και τη μέριμνα για τη σημερινή τελετή των εγκαινίων.